

TÁRSADALMI SZEREPVÁLLALÁS ERŐSÍTÉSE A KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉVEL

„KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSE A NÉPMŰVÉSZET ESZKÖZTÁRÁVAL BÉKÉS MEGYÉBEN”

EFOP-1.3.5-16-2016-00026

A PROJEKTGAZDA SZERVEZET BEMUTATÁSA:

A **Békés Megyei Népművészeti Egyesület (BMNE)** 1990-ben alakult, 1998-tól közhasznú társadalmi szervezet. Célja a népi kézműves hagyományok továbbéltetése, a nemzeti és nemzetiségi kultúra ápolása. Alkotóközösségeket hozunk létre, foglalkozunk előadások, tanfolyamok, népművészeti táborok, kiállítások, pályázatok és egyéb rendezvények szervezésével. Közreműködünk a térség környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárásában, megismertetésében.

Az elmúlt 27 év alatt a megvalósult programjainkkal kiemelt helyet foglalunk el Békés megye kulturális életében. 2007-ben a Békés Megyei Önkormányzat, ezt követően a Nemzeti Művelődési Intézet közművelődési megállapodást kötött szervezetünkkel a megyei közművelődés, tanácsadás és szolgáltatás ellátására. Jelenleg a fenti feladat végzésére a Békéscsaba Megyei Jogú Várossal van megállapodásunk.

Taglétszámunk 341 fő, akik Békés megye településein részt vesznek lakóhelyük kulturális, közművelődési életében, koordinátorai, erjesztői a népi kultúrának.

A BMNE alapszabályában megfogalmazta, s létrehozása, azaz 1990 óta végzi helyi társadalom-segítő tevékenységét a különböző településeken, a népi kézművesség, a népművészet eszköztárával, a közösségfejlesztés módszertanával. 2016-ban 163 eseményt valósítottunk meg, amelyet közel 90 ezer ember vett igénybe, vagy látogatott. Az alaptevékenységen túl az egyesület a civil társadalom megerősítéséért, illetve az önkéntesség kultúrájának elterjesztéséért is sokat tesz. Évek óta szervezünk tréningeket, képzéseket a térség civil szervezetei számára, s több alkalommal valósítottuk meg a megyei, illetve Dél-alföldi civil szervezetek találkozóját, ahol mintaprojektet mutattunk be, illetve szervezetfejlesztés, közösségfejlesztés, értékmegőrzés témakörökben hívtunk előadókat.

A BMNE bejelentkezett a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény hatálya alá, szerepel a közérdekű önkénteseket fogadó szervezetek nyilvántartásában.

A szervezet önkéntes programja keretében 2016-ban 14 fő, 440 óra önkéntes munkát végzett. Az Egyesületi tagok közül 108-an vállaltak önkéntes feladatot, 3096 órában, vagyis az Egyesületben 122 fő, 442 napot és 3536 órát dolgozott önkéntes munka keretében.

2010 óta, részben önállóan, részben konzorciumi partnerként, TÁMOP projektjeink megvalósítása során, szervezetünk továbbszélesítette kapcsolatrendszerét - önkormányzatok, intézmények és civil szervezetek egyaránt igénylik szolgáltatásainkat.

Tevékenységünk elismeréseképp szervezetünk állami kitüntetésben részesült, Csokonai Díjat vehetett át.

A TÁMOGATÁSI KONSTRUKCIÓ BEMUTATÁSA (részletek a Felhívásból):

A Felhívás címe: Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével

A Felhívás kódszáma: EFOP-1.3.5-16

A támogatási kérelmet benyújtó szervezetek az együttműködés keretében vállalják, hogy projektjük megvalósításával hozzájárulnak:

- a generációk közötti együttműködés és kapcsolat, a társadalmi összetartás erősítéséhez;
- az önkéntes és karitatív tevékenységekben való részvétel előmozdításához;
- a közösségi integráció, a civil társadalom megerősítéséhez;
- a társadalmi szolidaritás céljának eléréséhez.

Alapvető célok:

- A helyi igényekre, lehetőségekre reflektálva új formalizált vagy nem formalizált kisközösségek létrehozása vagy a már létező kisközösségek kapacitásainak és aktivitásának, szervező erejének fejlesztése, a kisközösségek szervezett programjai tárházának bővítése a társadalmi integráció és együttműködés területein,
- Az önkéntességre való hajlandóság növelése, az önkéntes tevékenység általános társadalmi megbecsültségének emelése és ezzel együtt az önkéntesség helyi/térségi szintű népszerűsítése konkrét önkéntes programok megvalósítása.
- A társadalmi felelősségvállalás erősítése, a generációk közötti együttműködés és kapcsolat javítása, a családok és a társadalmi összetartás erősítése, civil társadalom megerősítése, társadalmi integráció és társadalmi szolidaritás megerősítése

Részcélok:

- Az önkéntes programok szervezésével és lebonyolításával figyelemfelhívás, jó gyakorlatok felmutatása, azok a helyi társadalom igényét szolgáló eredményességének megmutatása, megvalósításuk módszertanának megismertetése, adaptációjára felkészülés, illetve annak támogatása
- A kedvezményezett szervezetek szociális és társadalmi célú szolgáltatási kapacitásának az azonosított helyi igényekre szabott fejlesztése
- Az önkéntes tevékenység helyi lehetőségeinek feltérképezése, illetve szervezett biztosítása, az önkéntesség népszerűsítése minden korosztály tekintetében
- A helyi kulturális, társadalmi különbségek csökkentése konkrét programokon keresztül, hosszú távú társadalmi kapcsolatok kialakítása, célcsoport érzékenyítése, aktivitást biztosító bevonása
- A formalizált és nem formalizált kisközösségek regionális hálózatának kiépítése, együttműködési lehetőségeinek megtalálása-
- A közösségfejlesztés területén dolgozó szakemberek képzése, tapasztalatcseréjének biztosítása, kisközösség-mentor hálózat kialakítása

Közvetlen célcsoport:

- a magyarországi kevésbé fejlett régiókban élő hátrányos helyzetben élő 14-35 éves fiatalok, valamint azok a 60 év feletti idősedő és idős személyek, akiknek életminősége a közösségi tevékenységekbe való bevonás után javul.

Közvetett célcsoport:

a társadalom egésze. A konstrukció célja a helyi szükségletekre épülő, helyi lehetőségeket maximálisan kihasználó kisközösségi együttműködés, amiben a helyi

közösségekbe tartozó embereken kívül az együttműködő szervezeteket, egyházak, intézményeket képviselő személyek is érintettek.

**A „KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSE A NÉPMŰVÉSZET ESZKÖZTÁRÁVAL BÉKÉS MEGYÉBEN” című projekt bemutatása
EFOP-1.3.5-16-2016-00026**

Projektünk létrejötté az alábbi együttállásra épül:

- adott a helyi igény a településeken, szervezeteknél, hogy kisközösségek jöjjenek létre, differenciált, artikulált érdeknilvánítással, érdekképviseléssel gazdagítva a helyi társadalmat.
- adott az igény nemzeti és nemzetiségi identitásunk megőrzésére, hagyományaink ápolására, a fiatalok bevonására, az idősek tapasztalatainak, tudásának átadására.
- adott a Békés Megyei Népművészeti Egyesület, amely alapcéljai közt szerepelteti a népi kézművesség megőrzését, újratanítását, tágabban értelmezve a néphagyományok feltárását, hagyományörzését, ugyanakkor szorgalmazza a fiatalok bevonását (akár rendszerszerűen, iskolai oktatásba építetten) és az idősebb generáció speciális tudásának felgyűjtését, továbbadását. A szervezet szorgalmazza az önkéntességet, fontosnak tekinti a kisközösségeket, segíti létrejöttüket, működtetésüket.
- adott a támogatási konstrukció, mely teret nyújt a fenti törekvéseknek.

A felhívásban kitűzött célok fedésben vannak szervezetünk, illetve jelen projektünk céljaival: Szorgalmazzuk, hogy helyi kisközösségek jöjjenek létre, azok működését segítjük. Fontosnak tartjuk az önkéntes munka megbecsültségének emelését, konkrét önkéntes programok megvalósítását. A generációk közötti együttműködés a felhalmozott tudás átörökítésének egyik módja lehet. A helyi társadalom a kisközösségek, civil szervezetek tevékenysége által lesz differenciált, a helyi igények kiszolgálására képes, az egyén közösségi elkötelezettségét, motiváltságát a közösségekben szerzett élmények erősítik meg.

36 hónapos projektünk tervezett tevékenységei 2017. március 1 és 2020. február 29. közötti időszakban e célok elérését szolgálják.

A megvalósításhoz megítélt támogatás: 25.000.000 Ft

Tervezett projektünk a „Közösségek fejlesztése a népművészet eszköztárával Békés megyében” 6 együttműködő partner bevonásával valósul meg, 6 településen. A települések mindegyike kevésbé fejlett régióban található (Dél-Alföld).

Partnereink közt civil szervezeti formában működő hagyományörző csoport, illetve népfőiskola, nonprofit kft., egyházi fenntartású oktatási intézmény, települési önkormányzat, egyházközösség is található, akik erőforrásaikat örömmel állítják a projektcélok megvalósításának szolgálatába, hiszen azonos célokért tevékenykedünk, s helyi társadalomfejlesztéshez járulhat hozzá a projekt. Az együttműködő partnereink és településeik a következők:

- **Békéscsaba - Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium,**
- **Mezőkovácsháza - Kalocsa Róza Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság,**
- **Nagybánhegyes - Nagybánhegyesi Szlovák Hagyományörző Egyesület,**
- **Telekgerendás - Telekgerendás Község Önkormányzata,**

- **Tótkomlós - Tótkomlói Evangélikus Egyházközösség,**
- **Újkígyós - Ipolyi Arnold Népfőiskola Kulturális Egyesület.**

A 6 partner mindegyikénél (6 településen) a helyi igények, szükségletek figyelembe vételével történt a tervezés, a célcsoport kitűzése és a tevékenységek meghatározása, illeszkedve a BMNE szervezeti céljaihoz, s a támogatási konstrukció prioritásaihoz. A megállapodásunk szerinti keretek azonosak, de a belső tartalom mindenütt – egyeztetetten - a helyi igényekre épülő. A tevékenységek időbeli ütemezése, egymásra épülése tudatosan átgondolt, tervezett, hogy a multiplikáló hatásuk érvényesüljön.

Közös projekttevékenységek a főhelyszínen megvalósítva:

- **nyitórendezvény** (a projektet, annak céljait bemutató esemény),
- 2 alkalommal **sajtótájékoztató** (kommunikációt támogató esemény)
- **Képzők tréningje** – a projekt első mérföldkövéig megvalósuló 3 napos és további 13 órában tutorált tréning a partnerszervezetek által delegált 3-3 fős csoportnak közösségfejlesztő, helyi értékek gyűjtésének módszertanához hozzájáruló felkészítés (cél, hogy a résztvevők legyenek a helyi társadalom önkéntes, civil erjesztői, a projektmegvalósítás helyi segítői.)
- **4 alkalommal szakmai fórum** a partnerszervezetek képviselőinek bevonásával a helyi tapasztalatokról, illetve jó gyakorlatokról (témakörök: közéleti szerepvállalás és érdekképviselés elősegítése; a társadalmi felelősségvállalás és önkéntesség kultúrájának erősítése; a fenntartható fejlődés tudatosítása; családok megerősítése, fiatalok felelős életre nevelése)
- **zárórendezvény** (a projekt eredményeit bemutató esemény)

A 6 partner mindegyikénél megvalósuló tevékenység:

- a **projektet, annak céljait bemutató esemény** a helyi közvélemény, érdeklődők, célcsoport számára, figyelemfelkeltés céljából (illeszkedve a helyi sajátosságokhoz)
- **toborzás**, bevonás a projekttevékenységekbe (helyben szokásos módon, ill. egyéb, korszerű marketing-reklám eszközök bevonásával)
- **Önkéntes szolgáltatások megszervezése, közvetítése** (helyben biztosított tanácsadások az egyének és közösségeik számára, segítő tevékenységek a helyi igényekre építve)
- Helyi hagyományok ápolását célzó rendezvények – „**Jeles Napok**” címmel.

A **4 alkalommal** a helyi hagyományokra épülő nagyrendezvény megszervezése, lebonyolítása során célunk a helyi közösségi ünnepi kultúra erősítése, a helyi hagyományok felelevenítése, megőrzése – a helyi programelemek kibővítését jól szolgálják a népi játszóházak, mesterség bemutatók, népi kultúrához kötődő programok, népzene, néptánc stb.

- A „**Helyi Közösségek Napja**” c. rendezvény megszervezése, lebonyolítása (a helyi kisközösségek, csoportok, civil szervezetek aktív részvételére épülő rendezvény, ahol bemutatkozási (kiállítás, stand, fellépés, műsor stb.) lehetőséget kapnak a közösségek, hogy értékeiket bemutathassák.
- A „**Családok Napja**” c. program megszervezése, lebonyolítása (A családok megerősítése, fiatalok felelős életre nevelése a központi téma.)
- Két alkalommal **programsorozat** valósul meg, melynek célja a helyi kulturális örökség megismertetése, megőrzése, átörökítése. A 2 x 10 alkalomból álló programsorozat **szakkör/szabadegyetem** formájában valósul meg, mely a helyi igényekre, sajátosságra épülve elsősorban a népi hagyományápolást tűzi ki célul – kézműves, fafaragó, szövő stb. szakkörök.

Tervezett közvetlen **célcsoportunk** projektszinten a 14-35 éves fiatalok, illetve a 60 év felettiek. Közvetve a partnerszervezeteink vonzáskörzetében élők, a szervezet által elért helyi társadalom egésze.

Eseményeinkkel közvetlenül (kumuláltan) legalább **7500 fő** elérése a **célunk**, s mindez **174 esemény keretében történik, melybe a toborzások találkozási alkalmait illetve a tréningek alkalmait és résztvevőit nem tüntettük fel.**

Tervezett **indikátorok:**

Tervezzük, s vállaljuk, hogy együttműködő partnerszervezeteink mindegyikénél (6 településen) létrejön és regisztrál 1-1 kisközösség, mely legalább félévenként bejelentkezik a regisztrációs felületre. A 6 kisközösség fejlődését, tevékenységét helyi szolgáltatásokkal és közösségfejlesztő szakértő bevonásával segítjük.

Projektünk **hosszú távú hasznosulása** kétirányú.

Részben a pályázó szervezet közép és hosszú távú célkitűzéseivel, fejlesztési stratégiájához jól illeszkedik, hogy minél több településen, minél több fiatalot vonjunk be a népművészeti hagyományőrző, hagyományápoló tevékenységbe, illetve, hogy az idősebb generáció átadhassa tudását a következő nemzedéknek, ezzel is gazdagítva népi kincseink tárházat. Tervezetten a későbbiekben ezekből a „megfertőzött” fiatalokból lesznek a jövő erős nemzeti és nemzetiségi identitással rendelkező kézműves alkotói, elkötelezett hagyományőrzői. Terveink közt szerepel, hogy az „újra öltünk, örökítünk” program keretében létrejött, s a programot követően továbbélő hímző körökhöz hasonlóan, olyan kisközösségek jöjjenek létre a településeken, melyek a későbbiekben, a projekt fizikai megvalósítását követően is együttműködnek.

A projekt hasznosulása ugyanakkor a helyi közösségek (s ezáltal az egyének) fejlődésében, érdekérvényesítő képességének növekedésében is mérhetővé válik. A partnerszervezetek településeim aktivizáló, hosszú távú erőt képviselhetnek a fiatalok közösségei, építve az idősebb generáció felhalmozott tapasztalataira is. Az elöregedő kistelepüléseken, az elnéptelenedő vidéki városokban ez akár a népességmegtartó képesség növekedését is jelentheti, reményeink szerint.

Az együttműködési megállapodásokban is rögzítetten a **fenntartási kötelezettségeket** beterveztük. A fenntartási időszak 3 éve alatt évi minimum egy rendezvény megszervezését vállaljuk: váltakozó helyszínen évi 1 „Jeles Nap” lebonyolítását tervezzük megvalósítani.

Projektünket a tervezett programmal és költségvetéssel reálisnak, **megvalósíthatónak** tartjuk. Eredményképp – a vállalt számszaki mutatókon és indikátorokon túl – új emberi és közösségi kapcsolatok jöhetnek létre, számítunk új, a helyi közösségek iránt elkötelezett önkéntesekre, továbbá eredménye lehet a népművészeti hagyományok élőbbé válása, a népi kismesterségek iránti igény felerősödése – különösen a 14-35 év közöttiek részéről.

